

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 8 lipca 2026 r.

Pozycja 59

POSTANOWIENIE

z dnia 24 lutego 2026 r.

Sygn. akt Ts 89/24

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jakub Stelina – przewodniczący
Rafał Wojciechowski – sprawozdawca
Bartłomiej Sochański,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 14 maja 2025 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.J.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 10 maja 2024 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił o stwierdzenie, że art. 767^{3a} ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.; dalej: k.p.c.) w zakresie zwrotu: „jako sąd drugiej instancji” oraz art. 735¹ § 3 k.p.c. są niezgodne z art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1 oraz art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Skarżący zarzucił, że zakwestionowane w skardze przepisy nadają urzędnikom sądowym (nieposiadającym cech niezawisłego i bezstronnego sądu) status sądu pierwszej instancji. W ten sposób w sprawie, w związku z którą wystąpił do Trybunału, naruszone zostało przysługujące mu prawo do dwuinstancyjnego rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd. Według skarżącego rozpoznanie „sprawy” w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji (*in casu*: udzielenie zabezpieczenia) przez urzędnika sądowego nie może być traktowane na równi z orzekaniem przez niezawisły i bezstronny sąd. Z tego powodu przyjęcie przez ustawodawcę, że sąd, który rozpoznaje środek odwoławczy od decyzji urzędnika, działa jako sąd drugiej instancji, nie spełnia standardów konstytucyjnych.

Trybunał Konstytucyjny postanowieniem z 14 maja 2025 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 20 maja 2025 r.) odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu stwierdzając, że zakwestionowane w niej przepisy nie były podstawą postanowienia Sądu

Rejonowego w K. z 11 marca 2024 r. (sygn. akt [...]), tj. orzeczenia wskazanego przez skarżącego jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji. Przepisy, które skarżący zaskarżył w analizowanej sprawie, były podstawą postanowienia Sądu Rejonowego w K. z 30 października 2023 r. (sygn. akt [...]). Niezależnie od powyższego Trybunał, wskazawszy m.in. na wyrok z 12 maja 2011 r. sygn. P 38/08 (OTK ZU nr 4/A/2011, poz. 33), zwrócił uwagę, że w sytuacji wykonywania przez referendarzy zadań z zakresu ochrony prawnej, wystarczająca z punktu widzenia zasad konstytucyjnych jest sądowa kontrola takiego rozstrzygnięcia.

W zażaleniu złożonym 27 maja 2025 r. (data nadania) skarżący zażądał skierowania przez skład orzekający „pytania prejudycjalnego” do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności art. 61 ust. 4 (błędnie oznaczonego w *petitum* jako art. 60 ust. 4) u.o.t.p.TK z art. 190 ust. 5 Konstytucji, a także z art. 45 ust. 1 w związku z art. 190 ust. 5 Konstytucji (s. 2 pisma procesowego; w *petitum* wniosku skarżący wskazał natomiast przepisy ustawy zasadniczej niemające związku ze sformułowanym żądaniem) oraz zawieszenia postępowania do czasu rozpoznania wniosku. Według skarżącego zgodnie z art. 190 ust. 5 Konstytucji „wszelkie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego zapadają większością głosów. Konstytucja nie przewiduje w tym zakresie wyjątku” (s. 2 zażalenia). Wydanie przez Trybunał orzeczenia (postanowienia o odmowie nadania dalszego biegu skardze) w składzie jednego sędziego jest więc niezgodne z przywołanymi przepisami ustawy zasadniczej.

W odniesieniu do podstaw odmowy nadania skardze dalszego biegu skarżący zauważył, że w skardze konstytucyjnej wywiódł, iż zakwestionowany w skardze przepis, nadający orzeczeniu sądu pierwszej instancji status sądu drugiej instancji (badającemu „zasadność postanowienia urzędnika sądowego”) „jest w oczywisty sposób niekonstytucyjny” (s. 4). Ustawodawca zastąpił bowiem postępowanie dwuinstancyjne postępowaniem dwuetapowym w tej samej instancji sądu. W związku z tym sformułowany w skardze zarzut naruszenia praw skarżącego jest zasadny.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Odnośnie do żądania skarżącego skierowania przez skład orzekający wniosku („pytania prejudycjalnego”) do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności z Konstytucją art. 61 ust. 4 u.o.t.p.TK należy zauważyć, że ani Konstytucja, ani przepisy u.o.t.p.TK nie przewidują takiej formy aktywności procesowej. Nie upoważniają także Trybunału do wszczęcia postępowania *ex officio*. W obowiązującym stanie prawnym z wnioskiem o zbadanie hierarchicznej zgodności aktów prawnych mogą wystąpić do Trybunału wyłącznie podmioty określone w art. 191 ust. 1 pkt 1-5 ustawy zasadniczej. Każdy natomiast, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo na zasadach określonych w u.o.t.p.TK wystąpić do Trybunału ze skargą konstytucyjną (art. 79 ust. 1 Konstytucji). Mając powyższe na względzie Trybunał stwierdza, że sformułowany przez skarżącego w zażaleniu wniosek nie wywołuje żadnych skutków procesowych (por. postanowienia TK z: 23 października 2023 r., sygn. Ts 6/23, OTK ZU B/2023, poz. 303; 7 marca 2024 r., sygn.

Ts 260/22, OTK ZU B/2024, poz. 179 oraz 27 maja 2024 r., sygn. Ts 77/22, OTK ZU B/2024, poz. 200). Jednocześnie należy zauważyć, że z przywołanego przez skarżącego art. 190 ust. 5 Konstytucji nie wynika, iż Trybunał nie może wydawać żadnych orzeczeń w składzie jednoosobowym. Przepis ten wyraża jedynie zasadę podejmowania rozstrzygnięć w sytuacji, w której skład Trybunału jest wieloosobowy. Nie wyklucza jednak, aby przepisy ustawowe (tj. przepisy u.o.t.p.TK), które zgodnie z art. 197 Konstytucji określają między innymi tryb postępowania przed Trybunałem, umożliwiły wydawanie rozstrzygnięć o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu w składzie jednego sędziego (zob. postanowienie TK z 13 marca 2014 r., sygn. Ts 276/13, OTK ZU nr 2/B/2014, poz. 166).

3. Trybunał stwierdza, że zarzuty postawione w zażaleniu nie podważają podstawy odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Skarżący nie wziął pod uwagę tego, że powodem odmowy przekazania skargi do merytorycznej oceny było zakwestionowanie w niej przepisów, które nie były podstawą orzeczenia wskazanego jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji. Z tego powodu Trybunał stwierdził, że złożona skarga nie spełnia podstawowego warunku określonego w art. 53 ust. pkt 1 u.o.t.p.TK.

W złożonym środku odwoławczym skarżący nie odniósł się do wskazanej podstawy. Jego wywody odnoszą się do kwestii pobocznych, które Trybunał przytoczył niejako na marginesie.

Mając powyższe na względzie Trybunał Konstytucyjny nie uwzględnił zażalenia.